

LÍCOVÁNÍ

HRUBOVÁNÍ

VRUBOVÁNÍ

Dubové trámy, zde opracovávané, budou sloužit opravě spodní části zvonové stolice z roku 1581. Tesání probíhá postupem obvyklým v naší oblasti od druhé čtvrtiny 14. století, při kterém se pro hrubý úběr používá sekera hlavatka a až následně širočina. V tom se liší od staršího způsobu, kde veškerou práci zastane univerzální sekera, které dnes říkáme bradatice, přičemž jednotlivé úkony zůstaly od nepaměti shodné.

Prvním krokem je rozměření a vyznačení roviny šňůrou obarvenou v rudce. U stromů s hladkou kůrou, jako je jedle, nebylo ani potřeby kůru v místě linky odstraňovat. Další krok dnes nazýváme vrubování – v minulosti se mu říkalo bělení, lizování, rejsování nebo štychování, kdy tesaři (nejčastěji ve dvojici) tu část dřeva, která přijde odsekat v pravidelném odstupu, rozdělí svislými záseky až k lince. V některých případech se k tomu používala pila. Po vrubování následuje hrubování, kdy se špány mezi záseky hlavatkou odštípou a strana se zhruba přiteše, aby na širočinu nezbyla velká tříška. Posledním krokem je tesání načisto širočinou. Pak se kmen otočí a na další straně se postup opakuje.

Někteří z vás se pozastaví nad tím, proč se trámy tesají ručně, když nechat je nařezat na pile je rychlejší a méně pracné.

Důvody, proč je tesání základem naší práce nejsou jen požadavky památkářů, investora anebo předvádění řemesla. Naším cílem je opravovat historické tesařské konstrukce tak, aby neutrpěla jejich kulturní hodnota (tzn. při obnově technických parametrů zůstala zachována řemeslná úroveň a estetická hodnota) a zachovávat tradiční tesařské řemeslo živé. Řemeslo totiž není jen dřina, ale také fortel a důmysl, které při zjednodušení všeho na úroveň „utahování vrtů elektrickým šroubovákem“ mizí zároveň s těžkou prací.

Ty z vás, které zajímají konkrétní výhody tesaného trámu, vězte že: nepřehlédnutelný rozdíl je v kvalitě estetické, a to nejen u samotného tesaného povrchu, ale i v napojení vyměňovaných nebo opravovaných prvků do starší konstrukce. Tesání totiž umožňuje snadno se přizpůsobit rozměrové nejednotnosti trámů, která je pro starší stavby typická. Možnost tesat trámy sbíhavé, což byl hojně užívaný způsob u krokví, přesahuje již do výhod technických. Žádný problém není tesání pětibokých a osmibokých prvků barokních krovů. Když to situace žádá, je možné natesat trám prohnutý atd. Pro opravy historických staveb je zkrátka všestranně vhodnější.

Autor textu: David Stejskal

TESAŘSKÉ PRÁCE U KARLOVA MOSTU 1825 (VINCENC MORSTANDT)

